

ע"פ 2698/24 - דוד סילבר נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 2698/24

לפני:	כבוד השופט יוסף אלרון כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ כבוד השופט יחיאל כשר
המערער:	דוד סילבר
נגד	
המשיבה:	מדינת ישראל ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז- לוד ב-ת"פ 42587-04-19 מיום 13.2.2024 שניתן על-ידי השופט ח' טרסי כ"ו תשרי התשפ"ה (28 אוקטובר 2024)
תאריך ישיבה:	
בשם המערער:	
בשם המשיבה:	עו"ד עמרי כהן
בשם שירות המבחן:	עו"ס סיון קוריס

פסק-דין

השופט יוסף אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט ח' טרסי) ב-ת"פ 42587-04-19 מיום 13.2.2024, בגדרו נגזר על המערער עונש של 240 שעות של"צ, מאסר על תנאי וקנס. בנוסף, בהתאם להסכמת הצדדים, בית המשפט המחוזי הורה על חילוט מרכוש המערער, לרבות סכום כסף של 168,500 ש"ח. כל זאת, בגין הרשעת המערער בעבירות הלבנת הון והחזקת סמים לצריכה עצמית.

תמצית כתב האישום המתוקן

2. כתב האישום המתוקן נושא חלק כללי באשר לפעילות פלטפורמת "טלגראם" (להלן: "טלגראס"), לצד חלק פרטני באשר לעובדות המיוחסות למערער שלפנינו, ולעבירות אשר יוחסו לו בגין מעשיו אלו.

3. בחלק הכללי של כתב האישום המתוקן, מתואר בין היתר כי "טלגראס" הוקמה בשנת 2017, ונועדה לשמש כפלטפורמה "לסחר, הפצה ותיווך לסחר בסמים מסוכנים, וכן לייעוץ, הכוונה והדרכה בנושאים שונים הקשורים לתחום הסמים המסוכנים". במסגרת פעילות "טלגראס", התקבלו בארגון כספים מסוחרי סמים ששילמו עבור תיווך לסחר בסמים אשר היוו "רכוש אסור" כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון). לאחר קבלת הכספים, נוהל בארגון "מנגנון", אשר נועד "להסתיר ולהסוות את מקור התשלומים, את בעלי הזכויות בהם, את מיקומם ותנועותיהם".

4. בחלקו הפרטני של כתב האישום המתוקן המתייחס למעורבותו של המערער ולמעשים המיוחסים לו, תואר כי בשלוש הזדמנויות שונות המערער ייעץ לאחיו - עמוס סילבר (להלן: עמוס), ראש ארגון "טלגראס", ביחס "לשאלות הנוגעות לענייני 'טלגראס'", כלשון כתב האישום המתוקן.

בתוך כך, פורט כי ביום 21.5.2017 המערער ייעץ לעמוס שייקח עמלה בגין עסקאות בין סוחרי ומגדלי הסמים ב"טלגראס"; ביום 5.3.2018, בקבוצה המכונה "ניהול גבוה", המערער ייעץ בעניין הטיפול בתופעת הסחר ב"יוזרים" של סוחרי סמים; וביום 10.7.2018, גם הפעם בקבוצה המכונה "ניהול גבוה", המערער ייעץ בעניין הסנקציות שיש להטיל על סוחרי סמים שזייפו.

5. עוד מפורט בכתב האישום המתוקן כי בסוף חודש ינואר בשנת 2019, המערער התקשר באמצעות הטלגרם עם עמוס, ועם אדם בשם גל, "והתדיין עמם בקשר לתשלום כספים מתוך הכנסות הארגון המיועדים לעמוס סילבר והצורך להלבינם, כדי שעמוס סילבר יוכל להשתמש בהם בהמשך", כלשון כתב האישום המתוקן. בתום השיחה, סוכם בין המערער לבין עמוס וגל כי הלבנת הכספים תבצע בדרך של העברתם על-ידי המערער ל"ארגון העוסק בגמילות חסדים".

בתחילת פברואר 2019, בהתאם לסיכום האמור, ובהנחיית גל, אדם בשם בוגנים העביר למערער סך של 50,000 ש"ח במזומן. בסוף חודש פברואר 2019, בוגנים העביר למערער סכום נוסף של 115,000 ש"ח במזומן.

בכתב האישום המתוקן הודגש כי "סכומים אלו נמסרו למערער מתוך הכנסות הארגון, שמקורן בתשלומים שהעבירו לארגון סוחרי סמים בעבור התיווך לסחר בסמים, וזאת בידיעת המערער כי מדובר ברכוש אסור".

מתוך סכומים אלו, על דעתו של עמוס, המערער העביר סכום של כ-15,000 ש"ח לאמם. את יתרת הכספים, בסך של כ-150,000 ש"ח, המערער מסר לעמותה העוסקת בגמילות חסדים, כדי שאחיו יוכל למשוך את הכספים מהעמותה, בדרך שאינה ידועה למשיבה. "כל זאת, עשה המערער כדי להסתיר

את מקור הכסף ואת זהות בעל הזכויות בו, בידעו שמקורו בעבירות סמים במסגרת 'טלגראס'".

6. בנוסף, בחודש אפריל בשנת 2018, המערער קיבל מגל סכום נוסף של 3,500 ש"ח לצורך רכישת מכשיר טלפון סלולרי עבור אחיו, עמוס.

7. כתב האישום המתוקן מוסיף ומתאר כי המערער רכש במספר הזדמנויות סמים מסוכנים מסוג "קנאביס" וכן סמים פסיכידליים מסוג MDMA, LSD ופטריות הזיה המכילות סם מסוכן. זאת, באמצעות "טלגראס" ובתעריף מוזל.

8. המערער נעצר ביום 12.3.2019, ונמצא מחזיק בביתו וברכבו סם מסוכן מסוג "קנאביס" במשקל כולל של 15.32 גרם נטו; עוגיות המכילות קנבינואידים במשקל כולל של 32.77 גרם נטו; וכן סם מסוכן מסוג MDMA במשקל כולל של 1.4763 גרם.

9. בגין האמור, יוחסו למערער עבירות הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; והחזקת סמים לצריכה עצמית לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) סיפה לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים).

גזר הדין

10. המערער הורשע על פי הודאתו בכתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש. עם זאת, בהסדר הטיעון הוסכם על קבלת תסקיר שירות מבחן בעניינו וכן על חילוט כלל התפוסים שנתפסו ברשותו, לרבות כסף מזומן בסך של 168,500 ש"ח.

11. בית המשפט המחוזי בגזר דינו קבע כי מעשי המערער מצויים במדרג חומרה נמוך יחסית של עבירת הלבנת ההון. בתוך כך, הודגש כי המערער היה מודע באופן מלא למקורם של הכספים בהיותם תולדה של עבירות סמים, והוא אף היה מודע לצורך להלבינם למען אחיו. בנוסף, צוין כי מעבר למעורבותו במעשה ההלבנה עצמו, המערער נטל חלק ממשי בתכנון המוקדם להלבנה כפי שאף יצאה לפועל בשלב מאוחר יותר. בכך, הדגיש בית המשפט המחוזי, יש כדי ללמד כי אין המדובר במעידה חד פעמית של המערער כי אם בפעילות מתמשכת ומתוכננת מתוך הבנה מלאה של הנסיבות ורכיבי החומרה הכרוכים במעשה ההלבנה.

יחד עם זאת, בבחינת מכלול נסיבות ביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי ציין כי אמנם הולבן סכום כסף ממשי, אולם הוא אינו מצוי ברף הגבוה מבחינה נומינלית ובהשוואה למקרים אחרים; כי המערער

לא פעל מתוך בצע כסף אלא מתוך "רצון טבעי" לסייע לאחיו; וכי אין להחמיר בעניינו בשל עצם מעורבותו בארגון "טלגראס", שעה שלא הורשע בגין אחריות לפעילות הארגון.

בשקלול האמור, נקבע כי מתחם העונש ההולם בגין מעשי המערער נע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות עד "שנת מאסר ויותר", לצד ענישה נלווית.

12. בית המשפט המחוזי הוסיף ועמד על "הפער העצום", כלשונו, בין כתב האישום המקורי לכתב האישום המתוקן בעניינו. פורט כי בעוד שבכתב האישום המקורי יוחסו למערער עבירות רבות שעניינן אחריות כמסייע לכלל פעילות "טלגראס", לבסוף הוא הודה והורשע בכתב האישום המתוקן כאמור בעבירת הלבנת הון והחזקת סמים לצריכה עצמית בלבד. הובהר כי ההאשמות שיוחסו לו תחילה הציבו אותו במשך זמן רב תחת סיכון עונשי חמור ביותר, באופן שהשפיע לרעה על כלל מרכיבי חייו והסב נזקים לו ולמשפחתו.

עוד הודגש כי כבר במהלך חקירותיו במשטרה המערער הודה בעבירות בהן הורשע, כך שיש לזקוף לזכותו את עינוי הדין הממושך שחוה כתוצאה מסברת המשיבה כי הוא נושא באחריות לפעילות "טלגראס". למעלה מכך, צוין כי "בדיעבד, לנוכח תוכנו וטיבו של כתב האישום המתוקן, יש בסיס לסברה כי גם עניינו של הנאשם [המערער - י' א'] היה מסווג כבעל מעמד זוטא, וייתכן כי ההליך כולו היה נחסך ממנו".

13. חרף הנסיבות המקלות כאמור, בית המשפט המחוזי עמד על כך שאין מקום להורות על ביטול הרשעת המערער. זאת, משנקבע כי עניינו רחוק מלעמוד בתנאים המצדיקים במקרים חריגים ויוצאי דופן לבטל את הרשעת נאשם. ראשית, צוין כי טענות המערער בדבר הנזק שייגרם לו כדירקטור וכמנהל חברות הזנק במקרה של הרשעה, נטענו בעלמא וללא ביסוס ראיתי. מה גם שמדובר בנזק ערטילאי אשר אין כל וודאות שיתרחש, וממילא ניתן להתמודד עם הסיכון הפוטנציאלי בדרכים שונות. שנית, הודגש כי גם אילו היה מוכח נזק קונקרטי ומוחשי, אין מקום לבטל את ההרשעה לנוכח החומרה הכרוכה במעשי המערער. זאת, בהיותו "שותף, במודע ולאורך זמן, בהליך מתוכנן של הלבנת כספי סמים, ונטל בתהליך זה תפקיד ממשי ומרכזי". עוד צוין כי התרשמות שירות המבחן תומכת אף היא בהותרת הרשעת המערער על כנה, בשל העובדה שהוא עודנו מתקשה לקחת אחריות מלאה על מעשיו.

על כל זאת, בית המשפט המחוזי הוסיף וציין כי גם הרשעת המערער בעבירת הסמים מצריכה ענישה מרתיעה ומציבת גבול, אשר תסייע לו לשמור על "ניקיון" משימוש עתידי בסמים.

14. על רקע האמור, ובהתחשב גם במכלול נסיבותיו האישיות, בית המשפט המחוזי גזר על המערער

עונש של 9 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור כל עבירת סמים או כל עבירה על חוק איסור הלבנת הון, למשך 3 שנים; של"צ בהיקף של 240 שעות; קנס בסך 40,000 ש"ח. בנוסף, בהתאם להסכמת הצדדים, בית המשפט המחוזי הורה על חילוט כלל התפוסים שפורטו בכתב האישום המתוקן, לרבות סכום של 168,500 ש"ח.

טענות הצדדים בערעור

15. לטענת המערער, בית המשפט המחוזי שגה בגזר דינו, הן בכך שהותיר את הרשעתו על כנה הן בכך שגזר עליו עונש המחמיר עמו יתר על המידה. לשיטתו, שיקולי צדק ושיקולי שיקום מצדיקים את ביטול הרשעתו בעבירות הסמים והלבנת ההון. בין היתר, המערער שב ומדגיש את הפער המשמעותי שבין כתב האישום המקורי לבין כתב האישום המתוקן, בעוד שכבר בתחילת ההליך הודה בעבירות בהן הורשע לבסוף. זאת, בעוד שהימשכות ההליכים והאישומים החמורים שליוו אותו במהלך השנים הסבו לו, לטענתו, עינוי דין ונזקים נפשיים וכלכליים.

המערער מוסיף וטוען כי מלכתחילה האכיפה נגדו בוצעה באופן בררני; וכי לא היה מקום להעמידו לדין, בשל היקף הכספים הנמוך ומאחר שלא הפיק כל רווח אישי מהלבנת הכספים, אשר נעשתה רק כדי לסייע לאחיו ולאימו.

נוסף על האמור, המערער טוען כי ייגרם לו נזק עתידי כתוצאה מהרשעתו בדין, אשר תומך אף הוא בביטול הרשעתו. זאת, בין היתר משנטען כי ההרשעה תקטע את כהונתו כדירקטור בחברות בארץ ובחו"ל ותימנע ממנו להתמנות לתפקיד זה בעתיד.

16. גם בהתייחס לעונש שנגזר עליו, המערער טוען כי הוא חמור ואינו הולם את מעשיו. זאת, הן לנוכח עינוי הדין שחוזה לאורך ההליך; הן מאחר שביצע עבירה ברף נמוך, אשר לשיטתו טען כי ברוב המקרים כלל לא מוגש כתב אישום בגינה. סקירת מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים מוליכה אף היא, לגישת המערער, לכך שהיה ראוי לקבוע מתחם עונש הולם נמוך יותר מאשר המתחם שקבע בית המשפט המחוזי. בפרט, נטען כי עונש המאסר המותנה בן 9 חודשים הוא רחב יתר על המידה, הואיל ונקבע כי יופעל ביחס ל"כל עבירת סמים", קלה כחמורה.

17. מנגד, לעמדת המשיבה העונש שנגזר על המערער הולם את חומרת מעשיו ואף מקל עמו במידת מה, ובוודאי שאין מקום לבטל את הרשעתו בנסיבות העניין. בדיון שנערך לפנינו הדגיש ב"כ המשיבה כי חרף ניסיונו של המערער לצמצם את חומרת מעשיו, הוא היה מודע היטב לארגון הפצת הסמים שניהל אחיו ולכך שהוא מסייע להלבין עבורו כספים שמקורם בעבירות סמים. עוד צוין כי לא מדובר במעידה רגעית של המערער, אלא בפעילות שנמשכה שנתיים שבמהלכן ייעץ לאחיו על ליבת העיסוק של ארגון

הפשיעה, והמליץ לאחיו על הדרך המתאימה להלבין את הכספים באמצעות ארגון של "גמילות חסדים".

משכך, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה עת חרג לקולה מהרף התחתון של מתחם העונש ההולם שנקבע על מספר חודשי עבודות שירות.

18. ב"כ המשיבה הוסיף ודחה את בקשת המערער לביטול הרשעתו. זאת, בשל חומרת המעשים בהם הורשע, ומשנטען כי המערער לא ביסס במידת הצורך את הנזק שעלול להיגרם לו. נוסף על כך, הודגש כי בהיעדר הרשעה כדין לא ניתן לפי חוק איסור הלבנת הון לחלט בשווי הרכוש האסור. משכך, לטענת ב"כ המשיבה, הבקשה לביטול הרשעת המערער ניצבת בסתירה חזיתית להסדר הטיעון שנחתם בין הצדדים ובו סוכם על חילוט רכוש המערער בשווי הרכוש האסור כאמור. גם מטעם זה, נטען כי יש להימנע מביטול הרשעת המערער.

19. לקראת הדיון בעניינו של המערער הוגש תסקיר עדכני מטעם שירות המבחן. מהתסקיר עולה כי מאז מתן גזר הדין, המערער סיים לבצע במלואן את השעות שהוטלו עליו במסגרת צו השל"צ; שילם את הקנס הכספי שנגזר עליו; ונמנע, לדבריו, מצריכת סמים ומקשר עם אנשים אשר עלולים לצרוך סמים בקרבתו. כן צוין כי המערער לקח אחריות על מעשיו, הבין את הפסול בהם ואת חומרתם. בנוסף, נכתב בתסקיר כי המערער ציין שהרשעתו בדין גרמה לפגיעה ממשית בפרנסתו וכי הותרת ההרשעה על כנה עלולה להוביל להפסקת מילוי תפקידו בחברה בה הוא עובד.

דיון והכרעה

20. נקודת המוצא לבחינת הערעור שלפנינו היא ההלכה הידועה כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ע"פ 4070/23 זהרה נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (4.4.2024)). כפי שאנמק, המקרה שלפנינו אינו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים התערבותנו כערכאת ערעור.

עבירת הלבנת הון ויישומה

21. עבירת הלבנת הון, פנים רבות לה. המשותף לביטויים השונים של הלבנת הון הוא כי מדובר בפעילות ברכוש הקשור במעשים עבריינים, על מנת להטמיעו בקרב רכוש חוקי, לעיתים תוך טשטוש הרכוש האסור והסוואתו, כך שלא יהיה ניתן להצביע על מקורו וזהות בעלי השליטה בו או אלו הנהנים

ממנו (ריקרדו בן-אוליאל ולירן חיים, דיני בנקאות - חלק כללי א 705 (2021) (להלן: דיני בנקאות)).

במילים פשוטות, מלבין ההון מבקש במעשיו, פשוטו כמשמעו, להפוך כסף או רכוש "טמא" ל-"כשר" (ע"א 9796/03 שם טוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(5) 397, 405 (2005)).

22. על רקע התפשטות תופעת העבריינות הבין-לאומית המבוססת, בין היתר, על הלבנת הון בממדים אדירים, בא לעולם חוק איסור הלבנת הון, המספק כלים ואמצעים אפקטיביים להתמודדות נגד תופעה נפסדת זו:

"המאבק הבין לאומי בעבריינות [...] מתמקד בעשור האחרון בתופעה של הלבנת הון הננקטת בעיקר בידי סוחרי הסמים ועברייני הפשע המאורגן, בתחכום גדל והלך, כאמצעי לשמור בידיהם את רווחי פעולתם העבריינית [...] לא ייתכן מאבק יעיל נגד סחר בסמים ותופעות של עבריינות מאורגנת ללא תקיפה ישירה של תופעת הלבנת הון, תוך שימוש בכלים ההולמים את אופייה של התופעה [...] (דברי ההסבר להצעת חוק איסור הלבנת הון, התשנ"ט-1999, ה"ח 2809, 421 (14.4.1999) (להלן: דברי הסבר להצעת חוק איסור הלבנת הון)) (ההדגשות הוספו - י' א').

23. במוקד חוק איסור הלבנת הון, נחקקו "עבירות הליבה" המנויות בסעיפים 3 ו-4 לחוק, אשר נועדו להתמודד באופן ישיר עם התופעה "הקלאסית" של הלבנת הון שעניינה פעולה ברכוש הקשור לפעילות פלילית (דיני בנקאות, בעמ' 709-7011). בכך, המחוקק ייחד עבירה עצמאית לפעולת הלבנת ההון, המבטאת את הכרתו כי פעולת הלבנת תוצרי העבירה הפלילית, כשלעצמה, מהווה פגיעה בערכי החברה, בהיותה האפיק המרכזי המאפשר לעברייני ליהנות מפירות עבירתו (ע"פ 2333/07 תענך נ' מדינת ישראל, פסקה 233 (12.7.2010)).

אין עוד הכרח אפוא כי מלבין ההון יהיה מי אשר ביצע את העבירה המקורית שממנה הופק ההון. ממילא, לא אחת נפרשת עבירת ההון לא רק על העברייני אשר נהנה מהלבנת הכספים עצמה אלא על שרשרת ארוכה של עבריינים, אשר כל אחד מהם היווה חוליה, מרכזית או שולית, בדרך לניתוק הקשר בין העברייני העיקרי לבין מקור הון (יעל גרוסמן, רוני בלקין וסאלי ליכט איסור הלבנת הון - להלכה ולמעשה 11 (2013) (להלן: גרוסמן בלקין וליכט)).

24. בהקשר זה, בולט בחומרתו סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, הדורש יסוד נפשי שלפיו מלבין הכספים פעל "במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו". בכך, מאפשר הסעיף להיאבק במלביני ההון ובסייענים הנוטלים חלק בשרשרת ההלבנה, הפועלים ברכוש האסור במטרה להסתירו ולהטמיעו ברכוש כשר כאמור. בהתאם, בצידה של עבירה זו נקבע עונש מרבי של 10 שנות מאסר בפועל, באופן המבטא את "ההשלכות

השליליות הרבות שיש לביצוע העבירה והפגיעה החמורה בתקנת הציבור" (דברי הסבר להצעת חוק איסור הלבנת הון, בעמ' 423).

מאפיינים אלו של עבירות הלבנת ההון הופכים אותן לעבירות חמורות במיוחד בשל פגיעתן בציבור הרחב וערכיו, ובשל פוטנציאל ההרס הגדול מבחינה חברתית וכלכלית של עבירות אלו. בהתאם, לא אחת נקבע בפסיקה כי הנוטלים חלק בהלבנת הון צפויים לעונשים חמורים ומשמעותיים (ע"פ 4316/13 מדינת ישראל נ' חג'אמה, פסקה 19 (30.10.2014)).

25. במקרה שלפנינו, המערער הודה והורשע כאמור בעבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, בגין הלבנת כספים בסך של כ-168,500 ש"ח. לפי המתואר בכתב האישום המתוקן, חלקו של המערער בהלבנת הכספים היה מראשיתו ועד אחריתו, משלב התכנון ועד שלב הביצוע. תחילה, התדיין עם אחיו ועם גל באשר לצורך להלבין את הכספים, כדי שאחיו יוכל להשתמש בהם. או אז, בהיותו שותף פעיל לרקימת תכנית ההלבנה, סוכם כי הוא זה אשר יהיה השליח להגשמת התכנית באמצעות העברת הכספים לארגון העוסק ב"גמילות חסדים".

בחלוף זמן מה, בהתאם לתכנית שסוכמה מראש ובהנחיית גל, הועבר למערער סכום כסף מזומן לצורך הלבנתו. גם מספר שבועות לאחר מכן, המערער לא חדל ממעורבותו בתכנית העבריינית, וקיבל לידי סכום כסף נוסף במזומן. כל זאת, בידעו כי מדובר ברכוש אסור - כסף שמקורו בתשלומים שהעבירו לארגון "טלגראס" סוחרי סמים בעבור התיווך לסחר בסמים. לאחר מכן, המערער העביר חלק מהכסף בהנחיית עמוס אחיו לאימו וחלקו הועבר בהתאם לתכנית העבריינית לארגון ל"גמילות חסדים", כדי שעמוס יוכל למשוך מהעמותה את הכספים ה"מולבנים".

26. ואולם, חומרת מעשי המערער אינה מסתכמת בעצם הלבנת הכספים. כתב האישום המתוקן אשר בעובדותיו הודה המערער ועל פיו הורשע, משתרע החל מהחלק הכללי המתאר את פעילות "טלגראס", דרך ייעוץ של המערער לאחיו בשלוש הזדמנויות שונות בקשר לעסקי הסמים וכלה בגיבוש התכנית להלבנת הכספים, מימושה והוצאתה מן הכוח אל הפועל על-ידי המערער כאמור, בתחכום רב. קריאת כתב האישום המתוקן באופן האמור, מספקת את ההקשר לעבירת הלבנת ההון אשר נחוץ כדי להבין את מידת חומרת מעשיו.

עמוס, אחיו של המערער, הוא שניצב בראש ארגון "טלגראס", אשר אפשר סחר, שיווק והפצה של סמים. ייאמר מיד כי מובן שהמערער אינו נענש על חטאי אחיו, וגם לא על עצם הקשר המשפחתי ביניהם. אלא שלקשר שבין האחים, על רקע תפקידו הבכיר עד מאוד של עמוס, ישנה חשיבות מכרעת בהבנת מעשיו של המערער. בהקשר זה, אמנם העיר הסנגור כי המערער פעל "שלא בשירות הארגון, שלא לתועלתו האישית אלא אך מתוך רצון טבעי [...] לסייע לאחיו הנתון במצוקה, בו ממילא תמך

כספית ככל שיכול היה, וכן באימו"; אלא שבכל זאת קיים פער משמעותי בין תיאור שכזה המבקש להעניק מאפיין תמים למעשי המערער לבין מעורבותו בהלבנת כספים אשר הוא היה מודע למקורם ככספי סמים, לייעודם עבור אחיו הניצב בראש הארגון ולצורך הקריטי בהלבנת כספים עבורו, בטרם יוכל להשתמש בהם. המערער אמנם לא הפיק רווח כספי ישיר כתוצאה מהלבנת הכספים אולם ברי כי בהלבנתם עבור אחיו ואמו, בני משפחתו הגרעינית, אשר לדבריו נתמכים כלכלית על ידו עוד מלפני האירוע מושא העבירה ועד עצם היום הזה, יש כדי להוות "תועלת אישית" לא מבוטלת עבורו.

זאת ועוד, כאמור, עבירת הלבנת ההון באה לעולם בין היתר על רקע הצורך להתמודד עם תופעה זו המאפשרת לארגוני סמים לשגשג ולכלות כל חלקה טובה. למערער לא יוחסה אמנם הלבנת הון במסגרת ארגון פשיעה, אולם בכל זאת ישנה חשיבות להקשר שבו נעשו מעשיו ולמודעותו המלאה על אודות טיבם ועל חשיבותם עבור עמוס, וממילא גם עבור ארגון "טלגראס".

27. הנה כי כן, חומרת עבירת הלבנת ההון בכלל, ובנסיבות ביצועה בידי המערער בפרט, מצדיקה שייגזר עליו עונש הולם ומרתיע. יחד עם זאת, וכפי שהיטיב לדייק בית המשפט המחוזי, את רכיבי החומרה במעשי המערער, יש לאזן למול היקף הכספים המסויג והעובדה כי לא צמח לו בהכרח רווח ישיר מהלבנתם.

בשקלול האמור, ובשים לב למכלול נסיבותיו האישיות של המערער והנסיבות הייחודיות של המקרה שלפנינו, כפי שיפורטו להלן, העונש שנגזר על המערער הולם את מעשיו, ולא קמה עילה להתערבותנו ברכיבי גזר הדין (ראו והשוו: ת"פ (מחוזי ירושלים) 371/04 מדינת ישראל נ' סיידה, פסקה 35 (23.3.2006)).

ביטול הרשעה - אימתי?

28. עיקר טענות המערער מופנות כלפי הרשעתו בדין, וטענתו כי יש לבטלה משיקולי צדק ומשיקולי שיקום, כמפורט לעיל. כידוע, דרך המלך היא כי יש להרשיע בדין נאשם אשר הוכחה אשמתו במיוחס לו. על חשיבותה של ההרשעה כתוצאה סופית של ההליך הפלילי, נקבע בעבר כך:

"הרשעתו של מי שעבר עבירה פלילית היא פועל יוצא מהפרת הנורמה הפלילית, והיא חוליה טבעית הנובעת מהוכחת האשמה בהליך הפלילי. הרשעת נאשם בעקבות הוכחת אשמתו מממשת את אכיפת החוק באופן שוויוני, ומונעת איפה ואיפה בהחלת ההליך הפלילי [...] ההרשעה הפלילית של נאשם

שאשמתו הוכחה ותוצאותיה הן מרכיב חיוני בהליך הפלילי; הן נועדו למצות את תכליותיו המגוונות: להעביר מסר של הרתעת היחיד והרבים, ולשוות למעשה העבירה תווית של מעשה פסול בעיני החברה שגמול עונשי בצידו. חברה המבקשת להפעיל את ההליך הפלילי בדרך אפקטיבית, שוויונית והוגנת תתקשה להשלים עם גישה שיפוטית הפוטרת נאשמים, חדשות לבקרים, מהרשעה פלילית אף שאחריותם הפלילית הוכחה. שהרי ההרשעה היא הביטוי השיפוטי לאחריות הפלילית שהוכחה, ובלעדיה נותרת קביעת האחריות הפלילית חסרה את החוליה האחרונה, המוסיפה לה את המשמעות המשפטית הנורמטיבית הנדרשת" (ע"פ 5102/03 מדינת ישראל נ' קליין, פסקה 76 (4.9.2007) (להלן: עניין קליין)).

יחד עם זאת, הדין מכיר במפורש גם באפשרות של אי-הרשעה, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את העבירה, כפי שנמנה, בין היתר בסעיף 71א לחוק העונשין, התשל"ז-1977; וכך גם מכיר הדין בהליך של ביטול הרשעה במקרים חריגים ונדירים, לפי סעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

29. אמות המידה לבחינת אפשרות של ביטול הרשעה, נקבעו בפסיקת בית משפט זה ב-ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: עניין כתב). לאחר שבית המשפט שב והדגיש כי הימנעות מהרשעה היא חריג יוצא דופן, נקבע כי לצורך הליכה בתלם זה נדרשים להתקיים שני תנאים מצטברים: האחד, כי סוג העבירה שביצע הנאשם מאפשר שלא להרשיעו מבלי שייפגעו באופן מהותי יתר שיקולי הענישה; השני, כי ההרשעה תיפגע פגיעה חמורה וקונקרטיבית בשיקומו של הנאשם (רע"פ 6496/20 ורבר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (21.9.2020); ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון, פסקה 7 (23.7.2009)).

שני תנאים אלו אשר נקבעו בהלכת כתב, התעצבו והתחדדו במרוצת השנים. במסגרת התנאי הראשון, צוין בפסיקה כי יש להתחשב, בין היתר, במשמעותה של העבירה שנעברה והערכים המוגנים בגדרה; בזהותו של הנאשם ובמעמדו הציבורי; בזהותו של נפגע העבירה, בין אם מדובר באדם פרטי ובין בציבור בכללותו; וכן בהשפעת אי-ההרשעה על ההליך הפלילי, ובמסר החברתי שיתקבל כתוצאה מכך בנסיבות העניין (ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (31.12.2007)).

התנאי השני בדבר הפגיעה בנאשם ושיקומו, התעצב אף הוא, תוך שפעם אחר פעם הודגש כי נדרש רף גבוה להחלטתו. בתוך כך, נקבע כי על נאשם להצביע על פגיעה מוחשית וקונקרטיבית, ולא די בפגיעה כאפשרות תיאורטית שלפיה עלול להיגרם לו נזק עתידי כלשהו (ע"פ 8528/12 צפורה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (3.3.2013)). כך גם, על נאשם להוכיח כי הנזק הנטען שייגרם לו הוא נזק ייחודי ואישי, מעבר לנזק הנלווה להליך הפלילי מטבעו הנגרם לכל מורשע באשר הוא (רע"פ 8651/12 בלאונשטיין נ' מדינת ישראל (6.12.2012)). בנוסף, על נאשם לבסס את הפגיעה הנטענת על יסוד

תשתית ראייתית הולמת, ועליו לשכנע את בית המשפט בפגיעה זו (ע"פ 5985/13 אבן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (2.4.2014); ע"פ 1132/07 מקונן נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (5.8.2007)).

זאת ועוד אחרת, אף ששני התנאים דרושים לצורך בחינת האפשרות לביטול הרשעה, ביניהם שורר יחס בלתי שוויוני. כך, שבמקרה שמדובר בעבירה חמורה או בעבירה שבוצעה בנסיבות חמורות, אזי גם נסיבות אישיות כבדות משקל לטובת הנאשם, לא יועילו למניעת ההרשעה או ביטולה (עניין כתב, בעמ' 342).

30. נוסף על כך, מלבד בחינה דקדקנית ופרטנית של התקיימות שני התנאים המצטברים, בית המשפט נדרש להתרשם מהתמונה הגדולה של האפשרות לביטול ההרשעה. זאת, כאשר לנגד עיניו נשאלת השאלה - האם מדובר במקרה חריג וקיצוני שבו הנזק שנגרם לנאשם במישור האישי הוא כה משמעותי ובלתי נסבל עד שהוא גובר ומכריע את האינטרס הציבורי בהרשעתו, אם לאו.

האינטרס הציבורי בהרשעת נאשם שהוכחה אשמתו - אינו עניין של מה בכך. הרשעת הנאשם מביאה למיצוי ההליך הפלילי ותכליותיו, מאפשרת אכיפת חוק תקינה ושוויונית, מעבירה את המסר ההרתעתי הנחוץ ומוקיעה את הנאשם בגין מעשיו הנפסדים (ע"פ 8169/20 שלום נ' מדינת ישראל, פסקה 10 לחוות דעתי (26.8.2021)). לא בכדי במספר רב של פסקי דין, בית משפט זה שב והדגיש כי הימנעות מהרשעה או ביטולה הינם חריגים נדירים אשר יתקיימו במקרים יוצאי דופן (ע"פ 1042/03 מצרפלוס שותפות מוגבלת בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 721 (2003); רע"פ 1189/06 בר-לב נ' מדינת ישראל (12.9.2006); ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון (23.7.2009)).

מן הכלל אל הפרט

31. במקרה שלפנינו, לא רק שעניינו של המערער לא צולח את שני התנאים המצטברים הדרושים לביטול הרשעה; אלא שבמבט-על, עניינו האישי לא גובר על האינטרס הציבורי המשמעותי בהותרת הרשעתו בעינה.

32. באשר לסוג העבירה ומהותה, לפנינו עבירת הלבנת הון. כמובא לעיל, עבירה זו מסבה נזק חברתי וכלכלי משמעותי החל מעצם הכשרת הכספים האסורים, דרך עידוד עבריינות וארגוני פשיעה ותמרוץ פעולתם על-ידי הזרמת כספים לארגון וכלה ברווח האישי שמופק למלבין הכספים (גרוסמן, בלקין וליכט, בעמ' 1-8). הנזק שגורמת עבירה זו לחברה ולערכיה, בולט בענייננו, שעה שמקור הכספים האסורים שהלבין המערער הוא בעסקאות סחר בסמים, אשר הכשרתם נועדה לטובתו ולרווחתו של עמוס, אחיו של המערער, הניצב בראש ארגון "טלגראס".

במקרים מעין אלו מתחדד אפוא הצורך בהרתעת היחיד והרבים, בין היתר, על מנת לאיין תועלת אישית או רווח כלכלי אשר עשוי לצמוח כתוצאה מהלבנת הכספים באופן אשר אינו מצדיק ביטול הרשעה בעבירה זו, בייחוד בנסיבות המקרה שלפנינו.

33. זאת ועוד, בדומה לעבירות כלכליות אחרות, עבירת הלבנת ההון אינה כשאר העבירות הפליליות "הרגילות". במקרה קודם, עמדתי על הבחנה זו ועל חשיבותה:

"עבירות כלכליות שונות במאפייניהן מעבירות פליליות 'רגילות'. הן נעדרות רכיב אלים, במובן הפיזי, הן אינן מתבטאות בתמונות קשות מזירת האירוע או בקורבנות אשר נזקקים לטיפול רפואי. לפני השופטים הדנים בעבירות אלו לא מונח תסקיר נפגע עבירה, וקורבן העבירה ומשפחתו, לא נוכחים, ככלל, באולם בית המשפט. לעיתים, לקורבנות העבירה אין שם ואין פנים והם כלל אינם יודעים כיצד מעשה העבירה גרם להם לחסרון כיס או הסב להם נזק אחר. כמו כן, לא אחת, העבריינים המבצעים עבירות אלו חיו חיים נורמטיביים וברווחה כלכלית עד למעשה העבירה.

עם זאת, מדובר בעבירות פליליות חמורות, אשר מערערות מבנים חברתיים, ומסבות נזק רחב היקף. לעיתים רבות, רחב בהרבה מזה אשר מסב העבריין המבצע עבירת רכוש 'רגילה'. בהתאם, בית משפט זה מורה מזה זמן רב כי יש לנקוט במגמת ענישה מחמירה בעבירות כלכליות" (ע"פ 1312/21 גרינפלד נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (2.8.2022)).

פגיעתה הרעה של עבירת הלבנת ההון בהיותה מכוונת כלפי הציבור בכללותו, ולא כלפי פרט מסוים בעל פנים ושם, מקשה אף היא על האפשרות לביטול הרשעה בעבירה זו. זאת, בשל החשיבות העונשית והערכית בהוקעת מעשה העבירה בדרך אשר תבטא את סלידת החברה מפגיעתה החמורה בתקנת הציבור (עניין קליין, בפסקאות 78-79; עניין כתב, בעמ' 342).

הנה כי כן, חומרת עבירת הלבנת ההון בפני עצמה, ובפרט בנסיבות ביצוע העבירה במקרה שלפנינו, מציבה משוכה רמה ביותר בפני המערער המבקש לבטל הרשעתו בעבירה זו.

34. מכאן, לבחינת התנאי השני לצורך אפשרות לביטול ההרשעה. בהקשר זה, המערער נסמך על שני אדנים - הנזק המקצועי אשר ייגרם לו, לטענתו, כתוצאה מהותרת ההרשעה על כנה; ועיניו הדין שנגרם לו, לדבריו, כתוצאה מההאשמות החמורות שיוחסו לו בתחילת ההליך והימשכות ההליכים עד הלום.

אשר לאדן הראשון, וכפי שנימק בצדק בית המשפט המחוזי בגזר דינו, טענות המערער בדבר הנזק המקצועי אשר עלול להיגרם לו נטענו בעלמא וללא ביסוס. אמנם, בדיון לפנינו המערער עיבה את

טענותיו, כפי שבא לידי ביטוי בתסקיר העדכני מטעם שירות המבחן. אולם, גם בכך אין כדי לגבש תשתית ראייתית אשר ביכולתה לשכנע כנדרש את בית המשפט בדבר נזק מוחשי וקונקרטי שייגרם לו (ראו: ע"פ 2392/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לחוות דעתי (12.8.2021); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (10.6.2014)). מה גם, שמקובלת עליי הערת בית המשפט המחוזי כי ייתכן שניתן יהא להתמודד עם הסיכונים הפוטנציאליים שהעלה המערער, באמצעות דרכים שונות בבוא העת. מכל מקום, בשלב זה, הנזק שהציג המערער אינו צולח את הרף הנדרש לצורך ביטול הרשעתו. לא כל שכן, בשים לב כאמור לחומרת העבירה בנסיבותיה.

35. גם האדן הנוסף של טענות המערער, אינו מועיל לצורך ביטול הרשעתו בעבירות בהן הורשע. אמת נכון הדבר, במקרה שלפנינו, ישנו פער של ממש בין העבירות אשר יוחסו למערער בתחילת הדרך, לבין העבירות בהן הורשע במסגרת הסדר הטיעון. אף ייתכן שניתן להבין את טרונייתו כלפי רשויות האכיפה והתביעה, שעה שהעבירות בהן הורשע בסופו של דבר, הן אותן העבירות והמעשים בהם הודה מלכתחילה בחקירותיו במשטרה.

ואולם, אף שראוי ליתן מקום לטענות אלו במסגרת גזירת העונש, הן אינן בעוצמה המצדיקה את ביטול הרשעת המערער. בין היתר, כידוע, לא בנקל תישמע טענה לאכיפה בררנית, אשר ביסודה הטענה כי סמכות האכיפה הופעלה נגד הנאשם ולא נגד אחרים, ללא כל טעם המצדיק את ההבחנה ביניהם (ע"פ 7645/23 יחיה נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (25.8.2024)). טענות מעין אלו ואחרות נדונו ונדחו במרוצת ההליך בהחלטות בית המשפט המחוזי, וגם בתיקון כתב האישום כשלעצמו אין כדי לבססן כדבעי. מה גם שלדברי ב"כ המשיבה בדיון שנערך לפנינו הובהר כי הטענה שלפיה לא היה מוגש נגד המערער כתב אישום מלכתחילה בגין העבירות בהן הורשע היא טענה "שגויה" (פרו' הדיון מיום 28.10.2024, עמ' 7 ש' 13).

גם אם יש טעם אפוא בטענות המערער כלפי הימשכות ההליכים והנזק שנגרם לו בשל כך, המקום להתחשב בטענות אלו הוא בקביעת מידת העונש הראוי ואין בהן כדי להצדיק את ביטול הרשעתו, בייחוד בהינתן חומרת מעשה העבירה ונסיבות ביצועה.

36. בשקלול האמור עד כה, ניכר כי המקרה שלפנינו אינו מבין המקרים החריגים והנדירים שבו נוצר פער "בלתי נסבל" שבין עוצמת הפגיעה הנטענת במערער לבין האינטרס הציבורי הכרוך בהותרת הרשעתו על כנה.

37. אין משמעות הדברים היא כי נסיבותיו האישיות של המערער ונסיבותיו הייחודיות של המקרה שלפנינו, נדחקו לקרן זווית. אלו גם אלו, נלקחו היטב בחשבון על-ידי בית המשפט המחוזי בגזירת עונשו

של המערער, כאמור לעיל. כך כבר בקביעת מתחם העונש ההולם אשר גבולו התחתון הועמד על מספר חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וכך ביתר שאת משבית המשפט המחוזי סטה לקולה ובאופן ניכר מגבולות המתחם ונמנע מלהשית על המערער ענישה מוחשית בדמות מאסר בפועל או מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, חרף חומרת מעשיו.

הקלה נוספת בעונשו של המערער, קל וחומר ביטול הרשעתו, ייפגעו במסר החברתי והציבורי הנחוץ להוקעת העבירות בהן הורשע ואף יחתרו תחת המאמץ ההרתעתי במיגור עבירות אלו.

38. על כל זאת, יש להוסיף ולמנות את הרשעת המערער על פי הודאתו גם בעבירת החזקת סמים לצריכה עצמית, אשר חומריתה מתבטאת בעיקר בנסיבותיה. בתוך כך, לחובת המערער יש לזקוף את העובדה שרכש מגוון רחב של סמים מסוגים שונים - החל מסמים מסוכנים מסוג "קנאביס" דרך סמים פסיכידליים מסוג MDMA, LSD וכלה בפטריות הזיה המכילות סם מסוכן. כמו כן, יש ליתן משקל גם לכך שהסמים נרכשו במספר הזדמנויות שונות, באמצעות "טלגראס" ובתעריף מוזל - עבור המערער, אשר, כזכור, היה מודע היטב לטיב הארגון ולפעילותו.

עבירת החזקת הסמים לצריכה עצמית שבה הורשע המערער, מצדיקה אפוא ענישה הולמת בהתאם לנסיבות העניין, ומצטרפת אף היא למכלול השיקולים התומכים בהותרת ההרשעה על כנה.

39. לסיכום, כאמור, בפני המבקש לבטל את הרשעתו בדין, ניצבת משוכה גבוהה ביותר. במקרה שלפנינו, המערער לא הרים את הנטל המוטל עליו להוכיח כי הנזק הנטען שייגרם לו גובר על האינטרס הציבורי המשמעותי בהרשעתו בכלל, ובעבירת הלבנת ההון בנסיבות ביצועה בידי המערער בפרט.

חילוט והרשעה

40. כזכור, הרשעת המערער נסובה על הודאתו בכתב אישום אשר תוקן במסגרת הסדר טיעון. מלבד תיקון כתב האישום, כלל הסדר הטיעון הסכמה נוספת לעניין חילוט כספים ורכוש שנתפסו ברשות המערער, לרבות כסף מזומן בסך 168,500 ש"ח, היינו בשווי הרכוש האסור.

41. כידוע, כלי החילוט הוא מבין האמצעים המרכזיים והאפקטיביים ביותר בהתמודדות עם תופעת הלבנת ההון ונזקיה, בצד ובנוסף לסנקציה הפלילית בגין העבירה שנעברה. מטרתו של החילוט היא בראש ובראשונה לשלול את הרווח הכלכלי אשר למענו בוצעה העבירה, ובכך להילחם באופן ישיר בעבירות הלבנת ההון. בכך, משרת החילוט, בעיקר, תכלית קניינית שעניינה ב-"הוצאת בלעו של גזלן מפיו", לצד תכלית הרתעתית בשל הפגיעה בתמריץ לבצע את העבירה, ובכך שנמנע מצב שלפיו חוטא ייצא נשכר (ראו בהרחבה פסקי דיני ב-ע"פ 5316/22 מדינת ישראל נ' פרנקו, בפסקה 11

(10.11.2022) וכן ב-ע"פ 7464/21 רוגוזניצקי נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (16.12.2021)).

הסמכות הרלוונטית לענייננו להורות על חילוט רכוש מעוגנת בסעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, אשר זו לשונו:

"21. (א) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 3 או 4, יצווה בית המשפט, זולת אם סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט, כי נוסף על כל עונש יחולט רכוש מתוך רכושו של הנידון בשווי של רכוש שהוא -

(1) רכוש שנעברה בו העבירה, וכן רכוש ששימש לביצוע העבירה, שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך;

(2) רכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה, או שיועד לכך.

(ב) לעניין סעיף זה, "רכושו של הנידון" - כל רכוש שנמצא בחזקתו, בשליטתו או בחשבוננו" (ההדגשה הוספה - י' א').

עינינו הרואות כי הסמכות לחילוט כספים שלפי סעיף זה, יסודה בכך שהמערער הורשע בדין. לפי פשוטו של מקרא, בהיעדר הרשעה בדין - לא ניתן לחלט מתוך רכושו של העבריין, רכוש בשווי הרכוש האסור. זהו הדין, על פני הדברים, גם מקום שבו נקבע כי העבריין ביצע את עבירת הלבנת ההון המיוחסת לו, אך לא הורשע בדין או שהרשעתו בוטלה. מסקנה זו, נתמכת גם בדרך של פרשנות הסעיף:

ראשית, חילוט מכוח סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון הוא חריג בהיקפו הרחב, בממדי פרישתו ובאופן הפעלתו. תחילה, באשר להיקפו, הסעיף מאפשר לממש את החילוט לא רק מרכוש הקשור לעבירה גופה, אלא גם מרכוש אחר, כשר וחוקי אשר שווה ערך לרכוש הקשור בעבירה. בכך, נבדל חילוט מכוח סעיף זה מחילוט בהליך אזרחי (22 לחוק איסור הלבנת הון), ואפילו מחילוט מכוח הליך פלילי שלפי פקודת הסמים, אשר בהליכים אלו ניתן לחלט אך ורק נכסים הקשורים בעבירה בלבד (למשל, סעיף 36א) לפקודת הסמים המסוכנים). מלבד זאת, אופן הפעלת חילוט לפי סעיף 21 חריג אף הוא, שכן לשון הסעיף מורה כי מתן צו חילוט הוא הכלל בעבירות הלבנת הון, ואילו הימנעות מחילוט היא החריג אשר תיעשה רק מנימוקים מיוחדים שיפורטו (ע"פ 80/19 אהוד מאיר שאיבות בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (11.8.2019)).

הואיל וסעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון מאפשר פגיעה רחבה ועמוקה יותר בנכסי הנאשם, יש לפרשו בצמצום תוך נקיטת משנה זהירות מפני פגיעה בזכויות היסוד של הנאשם ושל צדדים שלישיים (גרוסמן בלקין וליכט, בעמ' 128). פרשנות מצומצמת והוגנת של הסעיף, תידבק אפוא באפשרות לחלט רכוש

בשווי רק בכפוף להרשעת הנאשם, כלשונו המפורשת של החוק.

שנית, על רקע מגוון רחב של הסדרי חילוט, הוצע בשנת 2018 ליצור הסדר אחיד ועדכני לעניין רכוש שהתקבל כשכר עבירה או שהושג כתוצאה מביצוע עבירה או גלגולו של רכוש כאמור (הצעת חוק סדר הדין הפלילי (חילוט תקבולי עבירה), התשע"ח-2018, ה"ח 1245, 1126 (11.7.2018)). במסגרת הצעת החוק, הוצע אף לתקן את סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון כך שההגדרה "הורשע" תהא "לרבות קביעה של בית המשפט כי הנידון ביצע את העבירה, בלא הרשעה". התיקון המוצע מלמדנו אפוא כי הפרשנות הנכונה לסעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון בנוסחו הנוכחי היא כי הרשעתו של הנאשם היא תנאי הכרחי ומחויב לצורך חילוט כספים בשווי הרכוש האסור. כך שאילו ייקבע כי נאשם ביצע את העבירה אך לא יורשע, או שמא תבוטל הרשעתו, לא תוכלנה הרשויות לחלט מרכושו כספים בשווי הרכוש האסור.

אמור מעתה כי חילוט כספים או רכוש בשווי "הרכוש האסור" מכוח סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, אפשרי בכפוף להרשעת הנאשם.

42. ובחזרה לענייננו. המצב הנורמטיבי האמור מוליך לכך שאילו תבוטל הרשעת המערער, תישלל, לדברי ב"כ המשיבה בדיון לפנינו, סמכות המשיבה לחלט מרכוש המערער בשווי הרכוש האסור. לגישתי, גם בכך יש כדי לתמוך בהותרת הרשעת המערער על כנה. אפרט.

43. אפתח תחילה בהתייחסות לטענת ב"כ המשיבה אשר בדיון לפנינו הפנה להסדר הטיעון שנחתם בין הצדדים, אשר זו לשונו: "לאחר הרשעתו של הנאשם, יטענו הצדדים לעונש באופן פתוח, אולם יוסכם כי כלל התפוסים שנתפסו מרשות הנאשם בתיק שבסימוכין, לרבות כסף מזומן בסך 168,500 ומדיה מגנטית, יחולטו או יושמדו, לפי שיקול דעתה של המאשימה" (קו תחתון במקור - י' א'). על יסוד הסכמה זו, ב"כ המשיבה טען לפנינו טענה בעלת נופך עקרוני שלפיה משעה שהצדדים הסכימו על חילוט - הסכימו על הרשעה, ומשכך, אין בסיס להורות כעת על ביטול ההרשעה.

גם אם לא אאמץ קביעה זו באופן גורף בכל מקרה ומקרה, בנסיבות העניין שלפנינו אני מוצא בה טעם רב. קל להבחין כי בעוד שבהסדר הטיעון הוסכם והודגש כי הצדדים יטענו לעונש באופן פתוח, הוסכם ברחל בתך הקטנה כי יחולט מרשות המערער כסף בסך 168,500 ש"ח, היינו בשווי הרכוש האסור. הואיל ואילו תבוטל הרשעת המערער, לא תהיה אפשרות לחילוט בשווי, אזי בכך תופר גם הסכמת הצדדים המפורשת. הפרה זו עלולה לשמוט את הקרקע מתחת להסדר הטיעון כולו שנחתם בין המערער לבין המשיבה, ואף לפגוע באופן רחב ומקיף במוסד הסדרי הטיעון.

אמנם, הסכמת הצדדים כידוע אינה כובלת את שיקול דעת בית המשפט לעניין ביטול הרשעת

המערער, אולם ברי כי יש לכך משקל של ממש עת נדרש בית המשפט לבחון את אפשרות ביטול ההרשעה, בייחוד בשל פירוט ההסכמה והיותה מפורשת.

44. מעבר לכך, כמובא לעיל, לכלי החילוט נודעו תכליות שונות, אשר במוקדן המטרה לאיין את הרווח הכלכלי שבעבירת ההלבנה. בצד זאת, הודגש בפסיקת בית המשפט כי אף שכלי החילוט הוא בעל מאפיינים עונשיים, בכל זאת הוא אינו עונש ואינו סנקציה עונשית במהותו ובהגדרתו (עניין תענך, בפסקה 262; בג"ץ 2651/09 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שר הפנים, פסקה 38 (15.6.2011)). בהתאם, מקובל ככלל שלא להעניק משקל לחילוט הכספים במסגרת גזירת עונשו של הנאשם, אף לא בדרך של איזון הנזק שהסב החילוט למול יתר רכיבי הענישה (ע"א 6077/20 פקיד שומה יחידה ארצית לשומה נ' חיון, פסקה 44 (29.5.2022); רע"פ 2675/17 ארצי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (23.8.2017)). בפרט, נקבע זה מכבר כי "חילוט וקנס אינם אמצעים עונשיים חלופיים", בעוד שהקנס "מכה" את הנאשם בכיסו, החילוט נוטל את הרכוש שהושג בעבירה, ללא קשר לערכו ולשיעורו (ע"פ 7475/95 מדינת ישראל נ' בן שטרית, פ"ד נב(2) 385, 410 (1998)). ממילא, ככלל, אין מקום לאזן בין חילוט רכושו של הנאשם לבין הקנס הראוי שיוטל עליו, ולהפך.

במקרה שלפנינו, חרף האמור, בית המשפט המחוזי התחשב בחילוט רכושו של המערער במסגרת גזירת עונשו, וקבע כי מאחר שהחילוט מהווה "סנקציה כלכלית משמעותית המוטלת כל כולה על הנאשם" אזי "יהיה לפיכך מקום לשקול נסיבה זו לקולה בעת קביעת הסנקציה הכלכלית הנוספת בדמות הקנס הכספי, אשר יהיה מתון יותר מהקנס שהיה מוטל ללא החילוט המוסכם".

משמעות הדברים היא כי אילו תבוטל הרשעת המערער וכפועל יוצא יבוטל גם חילוט רכושו בשווי הרכוש האסור, אזי יופר האיזון שבמלאכת גזירת הדין - אשר ממילא התקבל באופן לא רצוי, בלשון המעטה. בעקבות זאת, תתקבל תוצאה עונשית אבסורדית, שלפיה לא רק שהמערער נהנה שלא לצורך מהקלה בשיעור הקנס בשל חילוט רכושו, אלא שבסופו של דבר יבוטל גם החילוט שהוסכם עליו. גם מטעם זה, בנסיבות הייחודיות שנוצרו, יש כדי להקשות על ביטול הרשעת המערער.

45. לבסוף, תכליות החילוט ומרכזיותו באכיפת עבירות הלבנת הון, מוסיפים אף הם לאינטרס הציבורי המשמעותי בהותרת הרשעת המערער על כנה. כאמור לעיל, החילוט מכוון ל"בטן הרכה" של מלבין הכספים במטרה לאיין את התועלת שהוא מצפה שתצמח כתוצאה מהכשרת הכספים האסורים. למעשה, תכליות החילוט שרירות וקיימות גם במקרה שבו מלבין הכספים הוא לא הנהנה הישיר מפירות עבירתו, כבעניין שלפנינו. כך למשל, התכלית ההרתעתית שבהליך החילוט מושגת גם בכך שהחילוט מאפשר לשלול מהעברייני במקרים המתאימים אפילו רכוש נקי בשווי הרכוש האסור (ע"א 6212/14 מדינת ישראל נ' ג'סארי, בפסקה 7 (8.1.2016)). בכך, תכלית החילוט והיקפו מתיישבים היטב עם תחולתו הרחבה של סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, אשר חושף לחילוט בשווי הרכוש האסור, כל

חוליה וחוליה בשרשרת הלבנת הכספים.

לא בכדי נקבע בעבר בפסיקת בית משפט זה באשר לחשיבות כלי החילוט ומשמעותו הציבורית כי "לעיתים, המסר הנורמטיבי שמועבר באמצעות הליך החילוט חזק עוד יותר מן המסר המועבר באמצעות ההליך הפלילי לעצמו" (שם).

46. לסיכום, הסכמת הצדדים בהסדר הטיעון לחילוט רכוש המערער בשווי הרכוש האסור, תומכת אף היא בהותרת הרשעת המערער על כנה. זאת, הן לנוכח ההסכמה המפורשת בהסדר הטיעון; הן על רקע המשקל שניתן לחילוט בגזר דינו של המערער; והן בשל המסר הציבורי המשמעותי הנלווה לחילוט בעבירות הלבנת הון.

47. זמן מה לאחר הדיון בערעור, ולאחר שכבר הושלמה כתיבת חוות דעתי, ב"כ המשיבה הודיע, ביוזמתו, כי המשיבה "אינה מבקשת כי בית המשפט יקבע שהמערער מושתק מלטעון לאי-הרשעה בשל מרכיב החילוט בשווי שעליו הוסכם בהסדר הטיעון" וכי "אין צורך להכריע בשאלה האם הדין מאפשר חילוט בשווי במצב של אי-הרשעה". הנסיגה המסוימת של המשיבה מהעמדה אותה הציגה בדיון אינה משנה את קביעותי המפורטות לעיל, לא במישור העקרוני ובוודאי שלא בנסיבות הפרטניות של המקרה שלפנינו. עם זאת, מאחר שאני מקבל כי ייתכן שלא נפרשה לפנינו מלוא היריעה באשר לשאלה העקרונית, ומאחר שנסיבותיו הפרטניות של המקרה שלפנינו עומדות בפני עצמן כך שלא נדרשת הכרעה גורפת בשאלה העקרונית, אזי תיוותר אפוא שאלה זו בצריך-עיון.

סוף דבר

48. לאורך זמן, ועל פי תכנית מתואמת ומאורגנת מראש שהמערער היה שותף מרכזי ברקימתה, הלבין המערער כספים עבור אחיו, עמוס סילבר, אשר עמד באותה העת בראש ארגון "טלגראס". כל זאת, בעוד שהמערער היה מודע היטב למקורם של כספים אלו בתשלומים שהעבירו לארגון סוחרי סמים בעבור התיווך לסחר בסמים.

טיבם של מעשי המערער, הצורך החברתי בהוקעתם, והסכמת הצדדים לחילוט בשווי הרכוש האסור, אל מול ההתחשבות המתאימה בנסיבותיו של המערער, מובילים לכך שיש להותיר את הרשעתו על מכונה וכך גם את גזר דינו של בית המשפט המחוזי.

49. אשר על כן, אציע לחברתי ולחברי לדחות את הערעור.

יוסף אלרון
שופט

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה כי דין הערעור להידחות, משעניינו של המערער אינו עומד בתנאים המצדיקים ביטול הרשעתו, ואף אינו מקים עילה להתערבות בעונש שנגזר עליו. אכן, לא ניתן להתעלם מן הפער הניכר בין כתב האישום המקורי שהוגש נגד המערער ובין כתב האישום המתוקן, פער הכורך עמו עינויי דין קשים. ואולם, פער זה היה גם הטעם העיקרי שהוביל את בית המשפט המחוזי שלא למצות את הדין עם המערער ולהטיל עליו עונש מקל, שיקומי בעיקרו. לנוכח טיב העבירות בהן הורשע, לא מצאתי עילה להוסיף ולהקל עמו.

עוד אוסיף, כי לא ראיתי מקום להידרש לשאלת סמכותו של בית המשפט להורות על חילוט רכוש לפי סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, בנסיבות של אי הרשעה - סוגיה שאינה דורשת הכרעה בנסיבות המקרה שלפנינו. אציין כי למעט טענה לקונית שהועלתה בעניין זה על-ידי בא כוח המשיבה במהלך הדיון שהתקיים לפנינו (שלאחריו נמסר כי המשיבה אינה עומדת על טענתה זו), לא הובא לפנינו כל טיעון, לא כל שכן טיעון סדור וממצה, מטעם הצדדים בסוגיה זו. בנסיבות אלה, משמדובר בסוגיה עקרונית שטרם הוכרעה על-ידי בית משפט זה (והשוו לדיון בשאלת סמכותו של בית המשפט להורות על תשלום פיצוי לנפגע העבירה לפי סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בנסיבות של אי-הרשעה: רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002)), ומשזו אינה טעונה הכרעה בענייננו, ראוי כי נותרה בצריך עיון.

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

השופט יחיאל כשר:

1. לאחר התלבטות, מצאתי להצטרף לעמדתם של חבריי לעניין התוצאה לפיה דין הערעור דן

להידחות. יחד עם זאת, השקפתי לגבי נסיבות העניין דנן שונה (ומכאן ההתלבטות), וסבורני כי יש טעם להעלותה על הכתב.

2. עניינו המרכזי של הערעור בעתירתו של המערער לביטול הרשעתו על פי הסמכות המוקנית לבית המשפט, בסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

על כך שביטול הרשעה מהווה חריג, ועל התנאים בהם יעשה בית משפט שימוש בסמכותו לבטל הרשעה, עמד חברי, השופט י' אלרון, בחוות דעתו לעיל, והדברים מקובלים גם עליו.

במסגרת בחינת יישום הכללים לעניין ביטול הרשעה, על הנסיבות דנן, אתיחס להלן לנסיבות העבירה בה הורשע המערער, לנסיבות ההליך המשפטי שנוהל בעניינו, לנסיבותיו האישיות של המערער, לטענתו שעצם ההרשעה תפגע בו פגיעה שאינה מידתית, ולסוגיית החילוט שנטענה על ידי המשיבה, לראשונה, במסגרת הדין בפנינו.

אקדים ואציין כי גזר הדין המנומק והמעמיק שיצא תחת ידו של בית המשפט קמא, מקל מאוד על הצגת הדברים וכפי שניתן יהיה להבחין להלן, כמעט בכל ההקשרים הרלוונטיים מצויה קביעה ברורה (ולדעתי - נכונה ומדויקת), בגזר הדין, שמיתרת את הצורך בתוספת כלשהי.

נסיבות העבירה

3. המערער הורשע, על פי כתב אישום מתוקן ובמסגרת הסדר טיעון, בעבירה על פי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); וכן בהחזקת סמים לצריכה עצמית - עבירה לפי סעיף 7(א) וסעיף 7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. אין חולק שהעבירה העיקרית בה הורשע המערער, ואשר בה התרכז ומתרכז הדין, הינה העבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

בית המשפט המחוזי, בגזר דינו, קבע כי נסיבות מעשיו של המערער "מציבים אותם במדרג החומרה הנמוך של עבירות מסוג זה" (עמוד 11 לגזר הדין, וראה בניסוח דומה גם בעמוד 10 לגזר הדין).

לקביעה זו היה בסיס איתן, ואעמוד, בתמצית, על העובדות הרלוונטיות:

ראשית - המערער לא הורשע במעורבות כלשהי בעבירת המקור (פעילות סחר הסמים של קבוצת "טלגראס"), אלא אך ורק בהלבנת הון. אין חולק כי נסיבות מעין אלו הינן חמורות פחות, ובמידה ניכרת. כך, הגם שאותגרה להראות אחרת, התקשתה המשיבה להצביע על תקדימים להרשעה בעבירה על חוק איסור הלבנת הון בנסיבות כאמור, וכל שעלה בידה הוא להצביע על תקדים בודד שנגע לנסיבות משמעותית חמורות יותר ובמסגרת כתב אישום שכלל עבירות חמורות נוספות.

שנית - סכום הלבנת ההון - 165,000 ש"ח - הוא סכום נמוך לעבירות איסור הלבנת הון, והינו סכום עוד יותר נמוך בהתייחס לעבירות המקור בהן עסקינן: המשיבה טענה, בכתב האישום המקורי, שהוגש כנגד המערער ו-19 נאשמים נוספים, כי היקף ההכנסות של קבוצת "טלגראס" אינו ידוע לה אולם עמד על סכום שאינו פחות מ-30,000,000 ש"ח. המערער הלבין אפוא הון בשיעור העומד, לכל היותר, על כמחצית האחוז מהפעילות מושא כתב האישום.

שלישית - העבירה נוגעת לשתי פעולות בלבד, שבוצעו בתוך פרק זמן קצר (באותו החודש), בלא שהמערער זכה לתמורה כלשהי בגינן, ומתוך רצונו לסייע לאחיו, שעמד בראש הרשת.

4. חברי, השופט אלרון, מפנה בחוות דעתו לכך שבעובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה המערער, נכללו גם שלושה מקרים בהם ייעץ המערער לאחיו, שעמד כאמור בראש קבוצת "טלגראס", בנוגע להיבטים של פעילותה של הקבוצה הנ"ל. באלו, ראה חברי משום טעם להחמיר עם המערער.

ברם, כתב האישום אינו מייחס למערער כל עבירה בגין מתן הייעוץ האמור. גם על כך עמד בית המשפט קמא בגזר דינו, בעת שקבע כי (עמוד 10 לגזר הדין): "אותן פעולות ייעוץ, אם כן, אינן מבססות עוד עילה עצמאית להחמרה בענישה, אלא אך מהוות אינדיקציה מובהקת יותר למידת ידיעתו והבנתו של הנאשם, בגדרה של עבירת הלבנת ההון בה הורשע, בדבר מקורם של הכספים והיותם תולדה של עבירות סמים חמורות, שבוצעו, בניצוחו של אחיו, באמצעות פלטפורמת הטלגראס, ומהווים על כן במובהק 'רכוש אסור'"; ובעקבות כך, בהמשך אותו עמוד לגזר הדין, הגיע גם למסקנה כי: "... את העונש הראוי לנאשם יש לאתר בגדרו של מדרג הענישה הראוי לעבירת הלבנת ההון וזו בלבד, לצד כמובן העבירה של החזקת סם לשימוש עצמי, אשר תידון בנפרד."

נסיבות ההליך המשפטי

5. נסיבות ההליך המשפטי בעניינו של המערער הינן ללא ספק יוצאות דופן, וגם עליהן עמד בית

המשפט קמא בגזר הדין.

ראשית - כפי שקבע בית המשפט קמא (עמוד 13 לגזר הדין): "לא ניתן להפריז בהדגשת הפער בין המעשים והעבירות שיוחסו לנאשם במקור, לבין אלו בהם הורשע לבסוף, ובהתאם לכך לא ניתן להתעלם מהסיכון הרב בו היה נתון לאורך שנים, ומהשפעתו הרעה של סיכון זה על כלל מרכיבי חייו, ומדובר בשיקול כבד משקל המצדיק הימנעות ממיצוי הדין."

קדמה לכך קביעה של בית המשפט קמא לפיה (עמוד 13 לגזר הדין): "בצדק התייחס הסנגור המלומד בטיעונו לפער העצום בין כתב האישום המקורי, לזה המתוקן". אין מדובר, כלל ועיקר, בהגזמה, והעובדות המבססות את הקביעה האמורה מפורטות אף הן בגזר הדין:

"עיון בכתב האישום המקורי במלמד כי יוחסו בו לנאשם ריבוי עבירות של סיוע לתיווך בסחר בסמים במסגרת ארגון פשיעה, ריבוי עבירות של סיוע להדחת קטין לסמים מסוכנים במסגרת ארגון פשיעה ועבירה של סיוע לשיבוש מהלכי משפט במסגרת ארגון פשיעה. למעשה, יוחסה לנאשם אחריות, כמסייע, לכל פעילותה של פלטפורמת טלגראם, מתחילת 2018 ועד למועד המעצר במרץ 2019, ומדובר בשורה ארוכה של עבירות חמורות לאין שיעור מהעבירות בהן הורשע הנאשם בסופו של יום. בהתאם לכך, אף הסיכון העונשי שניצב מעל ראשו של הנאשם מאז הגשת כתב האישום ועד לגיבוש ההסדר היה חמור, חמור ביותר. יתרה מכך, גם ביחס למעשים בהם הורשע לבסוף, תוקן כתב האישום לקולה מעבירת הלבנת הון במסגרת ארגון פשיעה להלבנת הון 'רגילה' ומעבירה של החזקת סמים שלא לשימוש עצמי בלבד, עבירת פשע שלצידה עונש מרבי של 20 שנות מאסר, לעבירת עוון של החזקת סמים לשימוש עצמי." (עמוד 13 לגזר הדין)

שנית - אין מחלוקת שהעובדות אשר בכתב האישום המתוקן הינן עובדות שהמערער הודה בהן מהרגע הראשון, כבר בעת חקירתו במשטרה.

שלישית - בית המשפט קמא הוסיף וקבע את הדברים הבאים (עמוד 14 לגזר הדין): "אך ברי כי בדיעבד, לנוכח תוכנו וטיבו של כתב האישום המתוקן, יש בסיס לסברה כי גם עניינו של הנאשם היה מסווג כבעל מעמד זוטר, וייתכן כי ההליך כולו היה נחסך ממנו." (אם כי יצוין, למען שלמות התמונה, כי מיד לאחר דברים אלו קובע בית המשפט קמא כי "אין בנתונים אלו כדי להקהות מחומרת המעשים בהם הורשע הנאשם").

רביעית - לאמור לעיל, לעניין עצם העמדתו של המערער לדין, קיים רקע קודם, שראוי להזכירו: במהלך ההליך בפני בית המשפט קמא, עתר המערער לביטול כתב האישום שהוגש נגדו, מטעמי צדק

ועל יסוד טיעון בדבר אכיפה בררנית. בקשתו נדחתה, בהחלטה שניתנה ביום 31.1.2021, בהסתמך על טענת המשיבה לפיה, לעניין העמדתם לדין של המעורבים בפעילות קבוצת "טלגראס" נעשתה הבחנה בין מי שהיו בדרג הניהולי של הקבוצה לבין מי שלא היו כאלה. בית המשפט אף סיים את החלטתו באמירה הבאה: "כל טענות הנאשם שמורות לו בהמשך הדרך, ככל ששמיעת הראיות תוביל לשינוי בתמונה המצטיירת בעת הזו על פי המפורט בכתב האישום. כמו כן, שמורות הטענות ככל שהן נוגעות לשלב גזירת הדין."

כפי שראינו לעיל, ה-"תמונה המצטיירת בעת הזו על פי המפורט בכתב האישום", בכל הנוגע למערער, עברה שינוי עצום. הקביעה בגזר הדין לפיה לאור אותו שינוי ייתכן כי ההליך כולו היה נחסך מהמערער, יחד עם הקביעה בהחלטה מיום 31.1.2021, לפיה במצב של שינוי התמונה "שמורות הטענות ככל שהן נוגעות לגזר הדין", מחזקות, לדעתי במידה משמעותית, את טיעוניו של המערער.

נסיבות אישיות

6. המערער נעדר עבר פלילי, נשוי ואב לילדים, וסיפור חייו יוצא דופן ומעורר השראה: המערער הוא בן למשפחה חרדית, שבגיל 16 החליט לעזוב את הישיבה וללמוד מדעים. במשך שנתיים וחצי חי המערער בלא כתובת קבועה (לעיתים דר ברחוב), כשהוא מפרנס עצמו בקושי, ומקדיש את כל זמנו ללימוד בספריה. המערער עמד בבחינות הבגרות, התקבל לתכנית מצוינות בטכניון, עבד גם כעוזר מחקר, התקבל והשלים תכנית טרום דוקטורט בתחום הביו-אינפורמטיקה בחברת "מייקרוסופט" בשיתוף עם אוניברסיטת קיימברידג' בבריטניה, לאחר מכן השתלב כעוזר מחקר בחברת "אינטל" ולאחריה בחברת "אפל", ובשנים שלפני שנגזר דינו הקים שתי חברות הזנק טכנולוגיות.

בנוסף לאמור לעיל, מתסקיר שירות המבחן שהיה בפני בית המשפט קמא ניתן ללמוד כי מעצרו של המערער מאחורי סורג ובריח, למשך 16 יום, גרם לפגיעה קשה וארוכת טווח בו.

הפגיעה בגין עצם ההרשעה

7. המערער טוען כי הינו יזם, נושא משרה, חבר דירקטוריון, והדמות הטכנולוגית המרכזית בשתי חברות הזנק. נטען כי עצם הרשעתו של המערער גורמת ותגרום לפגיעה באותן חברות, ביכולתן לגייס את הכספים הדרושים להתפתחותן ובסיכוייהן להירכש על ידי גורמים עסקיים מובילים. נטען כי עסקה

כאמור כבר סוכלה בשל ההליך הפלילי וכי ההרשעה תאלץ את המערער לוותר על מעמדו הבכיר ועל זכויותיו בחברות כדי לצמצם את הפגיעה הנ"ל.

הכרעתו של בית המשפט קמא

8. בית המשפט קמא קבע, בגזר הדין, כי לא מצא כל הצדקה להיעתר לבקשת המערער להורות על ביטול הרשעתו, וזאת משני נימוקים:

הראשון - בית המשפט קבע כי המערער לא הרים את הנטל המוטל עליו לעניין הנזק שייגרם לו בגין עצם ההרשעה, שכן, לשיטתו (עמוד 15 לגזר הדין): "...טענות אלו נשמעו בעלמא, ללא ביסוס ראייתי ומה גם שמדובר בנזק ערטילאי אשר אין כל וודאות כי יתחרש, וממילא ניתן להתמודד עם סיכונים פוטנציאליים אלא בדרכים שונות, משפטיות ואחרות."

השני - בית המשפט קבע כי גם לו היה עומד המערער בנטל לעניין הנזק שייגרם לו בגין עצם ההרשעה, הרי חומרת המעשים בהם הורשע, ועצם ההרשעה בעבירה על חוק איסור הלבנת הון, "אינם עולים בקנה אחד עם אפשרות של סיום ההליכים ללא הרשעה" (עמוד 15 לגזר הדין).

בית המשפט גם הוסיף והזכיר את הרשעתו של המערער בעבירת אחזקת סמים לשימוש עצמי.

טענת המשיבה לעניין החילוט

9. בדיון שהתקיים בפנינו, טענה המשיבה, לראשונה, כי המערער אינו יכול לעתור כלל לביטול הרשעתו. זאת, משום שבמסגרת הסדר הטיעון, הסכים המערער לחילוט סך של 165,000 ש"ח מכספו (הוא הסכום נשוא הלבנת ההון וזאת למרות שבידי המערער לא נותר חלק כלשהו מסכום זה), וחילוט מותנה בהרשעה.

חברי, השופט אלרון, מתייחס לטענה האמורה לגופה, ומסכים אני עם חברתי, השופטת כנפי-שטייניץ, שהתייחסות זו הינה מעבר לצורך וראוי להותיר את הדברים לעת מצוא.

יחד עם זאת, עצם העלאתה של טענה זו מצד המשיבה מעוררת, לדעתי, אי-נוחות רבה: לא רק שטענה זו לא נטענה על ידי המשיבה בפני בית המשפט קמא, אלא שבעת הצגת הסדר הטיעון ועובר להכרעת דינו של המערער על סמך הסדר הטיעון, הבהיר בא כוח המערער כי הינו מתכוונן לבקש את

אי-הרשעתו של המערער. בנסיבות אלו, העלאת הטענה דלעיל מצד המשיבה משמעה ייחוס להסכמתו של המערער להסדר הטיעון השלכות שגלוי וידוע היה גם למשיבה שאינן תואמות את הבנתו של המערער את הסדר הטיעון ואת כוונותיו של המערער לגבי הטיעונים לעונש (ולאור אי-העלאת הטענה בפני בית המשפט קמא, כנראה שלא תאמו את שהבינה גם המשיבה באותה העת). ספק בעיניי אם אין באמור לעיל לבדו כדי להצדיק את דחייתה של הטענה (או אף מעבר לך, בהנחה שהטענה לעניין ניגוד בין חילוט לבין אי-הרשעה מוצדקת לגופה, מחד, ושקיימת הצדקה לביטול ההרשעה, מאידך, ייתכן שיש להורות על ביטול ההרשעה והחילוט גם יחד).

האם יש לקבל את הערעור בעניין ביטול ההרשעה?

10. עמדתי לעיל על שני נימוקיו המרכזיים של בית המשפט קמא לדחיית בקשתו של המערער לביטול ההרשעה.

לא מצאתי שנפלה טעות בנימוקים אלו, אם כי התמונה בהקשרם הינה לדעתי פחות מובהקת מאשר העולה מגזר הדין.

11. לעניין הטעם הראשון - הוכחת הפגיעה הקשה עקב עצם ההרשעה - איני סבור שמדובר בטענה שנטענה "בעלמא". ברם, קיים קושי משמעותי בהקשר זה, במישור קבילותן של הראיות שהציג המערער.

כל שהונח על שולחנו של בית המשפט קמא, בהקשר האמור, הייתה פסקה בתסקיר שירות המבחן המציין שהוצג בפניהם מכתב של פירמת עורכי-דין, המייצגת חברת הזנק שהמערער נמנה על מקימיה ומשמש כמנהל הטכנולוגיות הראשי שלה. נאמר בתסקיר כי לפי אותו מכתב החברה מצויה בעיצומה של עסקה לרכישתה, ולהרשעתו של המערער בפלילים, תהיה, להערכת עורכי הדין, השפעה שלילית על החברה ועל יכולתה לממש את תכניותיה העסקיות. עוד נרשמה בתסקיר אמירה של המערער עצמו כי ההרשעה עלולה לפגוע במשלח ידו ובאפשרויות התעסוקה שלו בעתיד.

בנוסף לכך, נרשמו גם דבריו של המערער עצמו, בפני בית המשפט קמא, על הפגיעה בו ובפעילותו העסקית, בין היתר אל מול משקיעים, בשל עצם ההרשעה. ברם, דברים אלו לא נאמרו במסגרת עדות אלא במסגרת דברו האחרון של המערער, לאחר שנשמעו העדויות לעונש וכן טיעוני הצדדים.

אכן, בפנינו מצוי מידע רב נוסף ומפורט, אולם אף בזאת הפעם הוא הונח על שולחנו במסגרת תסקיר מעדכן של שירות המבחן, שהפך למעין כלי קיבול להעברת מידע שמסר המערער לשירות המבחן,

לרבות מסמכים (הנחזים אף לכלול מרכיבים של חוות דעת מקצועית), שמסר המערער, לשירות המבחן, בהקשר פעילותו העסקית וההשפעות האפשריות עליה.

עוד הוגש, כנספח לערעור ובלא קבלת רשות, עותק ממכתב עורכי הדין שאוזכר בתסקיר הקודם של שירות המבחן.

דומה כי הקושי, במישור הראייתי, בהצגת הראיות בדרך זו, ברור מאליו.

אוסף ואציון, באשר לאמירתו של בית המשפט קמא לפיה עסקינן ב-"בזק ערטילאי אשר אין כל וודאות כי יתחרש, וממילא ניתן להתמודד עם סיכונים פוטנציאליים אלה בדרכים שונות, משפטיות ואחרות", כי ספק בעיניי אם הייתה עומדת, אם טיעוניו של המערער (כולל אלו שהובאו במסגרת התסקיר המשלים שהוגש לבית משפט זה, ושלא היו בפני בית המשפט קמא), היו מגובים בראיות קבילות שהיו מוגשות כדין לבית המשפט קמא.

12. לעניין הטעם השני - חומרת המעשים ועצם ההרשעה בעבירה על חוק איסור הלבנת הון לא מאפשרים את ביטול ההרשעה - כפי שהצביע בא כוח המערער, ניתן למצוא תקדימים לביטול הרשעה בעבירה על חוק איסור הלבנת הון (אם כי בעבירה החמורה פחות, הקבועה בסעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, ראו: ת.פ. (י-ם) 344/04 מדינת ישראל נ' שור (5.3.2008)); בהרשעה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות (ע"פ (ב"ש) 51586-05-15 מדינת ישראל נ' פוינטר (27.1.2016)); בהרשעה בעבירה של זיוף בידי עובד ציבור, שימוש במסמך מזויף ומרמה והפרת אמונים (ע"פ 48671-08-15 גולדנברג נ' מדינת ישראל (16.3.2016)), מרמה והפרת אמונים (ת"פ (חי') 24104-02-15 מדינת ישראל נ' זבידאת (10.2.2015)), ובגידול, ייצור והכנת סמים מסוכנים וכן בהחזקה ושימוש בסמים שלא לצריכה עצמית (ת"פ (קרית-גת) 53716-03-15 מדינת ישראל נ' זגורי (5.4.2016)).

יחד עם זאת, עיון בפרטי המעשים בכל אותם מקרים מלמד כי ביטול ההרשעה, בנסיבות דנן, ולאור חומרת העבירה, עדיין הינו צעד חריג למדי, גם בהתייחס לפסיקה דלעיל.

13. לו האמור לעיל היה נותר לבדו, הייתי מצטרף ללא התלבטות לעמדתם של חבריי כי דין הערעור להידחות.

אלא שלנגד עיניי עומדות גם העובדות, עליהן עמדתי לעיל, תחת הכותרת "נסיבות ההליך המשפטי", אשר גם בית המשפט קמא עמד עליהן, אולם לא ראה בהן כנימוק לביטול ההרשעה (להבדיל מהיות טעמים להקלה בעונש).

הצירוף של אותו "פער עצום" בין אשר יוחס למערער בכתב האישום המקורי, לבין כתב האישום המתוקן בו הודה המערער במסגרת הסדר הטיעון; העובדה שהמערער הודה במעשים המיוחסים לו בכתב האישום המתוקן עוד במסגרת חקירתו במשטרה; העובדה שהמערער טען לאכיפה בררנית וטענתו נדחתה על סמך מה שנטען בכתב האישום המקורי ושאינו נטען כנגדו עוד; אמירתו של בית המשפט קמא כי ייתכן שלולא היו מיוחסים למערער מעשים שאינם מיוחסים לו עוד, הוא כלל לא היה עומד לדין; כל אלו יחד מהווים לדעתי טעם שיש לשקול אותו גם לעניין ביטול ההרשעה.

14. למרות האמור לעיל, ולאחר התלבטות, החלטתי שאין מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט קמא שלא לבטל את הרשעתו של המערער. זאת, משני הטעמים הבאים:

הראשון (והמרכזי פחות) - הקושי הראייתי, לעניין גרם הפגיעה במערער בשל עצם הרשעתו, עליו עמדתי לעיל. קושי זה מחליש במידה ניכרת את הטענה לפגיעה בלתי מידתית במערער עקב עצם ההרשעה, טענה שהוכחה מהווה, לפי הפסיקה, תנאי לביטול הרשעה (ראו: ע"פ 8528/12 צפורה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (3.3.2013)).

השני (והמרכזי יותר) - כפי שכבר ציינתי, בפתח חוות דעתי לעיל, גזר דינו של בית המשפט הינו מנומק ומעמיק ונראה שאף המערער אינו מצביע על עובדה חשובה שבית המשפט קמא התעלם ממנה או טעה לגביה טעות מהותית כלשהי. בית המשפט קמא עמד על כל הטעמים המצדיקים הקלה בעונשו של המערער ואף הוציא תחת ידו, למצער לשיטתו, גזר דין מקל הסוטה, לטובת המערער, ממתחם הענישה הרלוונטי, בכך שנמנע מלהטיל על המערער עונש מאסר, ולו בעבודות שירות, ואף לא לחודשים בודדים.

השאלה היא, האם, בנסיבות אלו, ניתן לראות בהחלטתו של בית המשפט קמא שלא ללכת את "הצעד הנוסף", שהינו בהחלט מרחיק לכת ושמור לנסיבות חריגות, ולהורות על ביטול הרשעתו של המערער, משום טעות מצדיקה את התערבותה של ערכאת הערעור.

לשאלה אחרונה זו הנני משיב בשלילה: אכן, לו הייתי אני יושב לדין בבית המשפט קמא ייתכן שהייתי מבטל את הרשעתו של המערער (בעיקר על סמך האמור לעיל לעניין נסיבות ההליך המשפטי בעניינו). קרוב לוודאי שלו בית המשפט קמא היה מבטל את ההרשעה והמשיבה הייתה מערערת על כך, דעתי הייתה שדין הערעור להידחות. ברם, באלו אין כדי ללמד שבית המשפט קמא טעה ושיש מקום להתערבותה של ערכאת הערעור בגזר הדין.

משכך, הנני מסכים לדחיית הערעור.

**יחיאל כשר
שופט**

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט יוסף אלרון.

ניתן היום, ד' כסלו תשפ"ה (05 דצמבר 2024).

**יחיאל כשר
שופט**

**גילה כנפי-שטייניץ
שופטת**

**יוסף אלרון
שופט**